

ÒMÚMÚ NKE MOSES – OGE OKORÒBÌA YA NIME IJIPT

Opupu 2:1-25

IHEÒMÚMÚ 46 - Nke Ndị okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “A! omimi nke àkù nke amam-ihe na nke ihe-omuma kwa nke Chineke! Le otú anēnwegh ike ichọputa ikpé-ya nile, otú anēnwegh kwa ike ituputa uzọ-Ya nile” (Ndi Rom 11:33).

I Mkpagbu nke Ụmụ Israel N'Ijpt

1. NdịIjpt tụtụ egwù banyere ịbaụbà nke Ndị Israel, Opupu 1:8-10; Abù Qma 105: 23-25
2. Ihe ahụ echerè n'ọgaewepụ obiilommiri ndị Ijpt adighi ire, Opupu 1:11-14
3. Fero nyere iwu dị ike iji weda Ndị Israel n'ala. Opupu 1:22; Olu Ndi-ozu 7:6, 7, 18, 19

II Òmúmú Moses Na Onye Ọzọ Ikuru ya Dị ka Nwa ya

4. Jokebed, nne Moses, zoberè nwa ya, náedobe nwa ya nwanyị ịbụ onyenché ya, Opupu 2:1-4; Onu-ogugu 26:59; Ndi Hibru 11:23
5. Ada Fero chọputara ma nwee kwa omiko n'arụ nwantakiri ahụ, Opupu 2:5, 6
6. Miriam lụzuru ọlụ ya náarọputara nwanne ya nwoke ezínaụlọ nke Chineke, Opupu 2:7-9
7. Ada Fero kuru Moses igho nwa ya, Opupu 2:10; Olu Ndi-ozu 7:20-22

III Nrọrọ Moses na Ihe Imeosiso ya wetaara ya

8. Moses rọrọ ịrapụ alaeze nke Ijpt ka o wee nwee mmekọ nke ndị Chineke, Ndi Hibru 11:24-26; Mak 8:35; 10:29, 30; Ndi Hibru 11:8-10, 13-16; Jón 4:32-38
9. Ebe o wutara Moses banyere mkpagbu ndị ya, ọ nwara inye mgbaputa, Opupu 2:11,12
10. Ebe omume ya niile akaerughị oge kwesiri ime ha, ndị Israel anabataghị Moses dika onyendú maobu onyemgbaputa ha, Opupu 2:13, 14; Olu Ndi-ozu 7:23-28

IV Mgbalaga Moses Gaa Na Midia

11. Iwe Fero megide Moses mere ka ọ rapụ Ijpt, Opupu 2:15
12. Site n'obi ebere ya nye ụmụndinyom Jetro, otú onyenchuàjà nke Midia, anabatara Moses nime ezínaụlọ nke nna ha, Opupu 2:16-22; Jenesis 29:10; Olu Ndi-ozu 7:29
13. Mmegbu ahụ anaemegbu Ndị Israel gara n'iru, ha wee tikuo Chineke, Opupu 2:23-25; Onu-ogugu 20:14-16

NKỌWA DỊ ICHEICHE

Ọtụtụ arọ gabigara na àgbàtà ihe niile ahụ nke mere n'iheomumụ anyị nke ikpèàzù n'Agba ochie, nke eji onwu Jakob mechie, na ihe anyị naatule ugbo a. N'oge ahụ Ụmụ Israel bụ náání ụmụ ndịkom 12: (iri na abụọ) nke Jakob na ezínaụlọ ha n'oge ahụ -- náání njuaka ntà mmadụ olenale ma atunyere ha n'otutu narị puku mmadụ nke ụmụmụ ha naebi n'ala Ijpt n'oge nke iheomumụ a, mgbe amurụ Moses, bụ onye ahụ nke gaedú ha na ọdịn'iru.

Onọdu dị icheiche, agbanwewo kwa. Fero ọhụ onye náamaghị Josef nọ kwa n'ocheeze ahụ, ma o nweghi mmetuta ọ bụla n'ebe nwoke ahụ nọ bụ onye zọputara Ijpt n'oge óké nsogbu. O lekwasiri ndịozuzutaturu ahụ nọ n'ala Goshen anya ọjọọ. Akukọ iheemere naagwa anyị na ndị Ijpt ahụworị ahụhụ n'oge ochie site n'ochichi nke ndị eze otù nke ndị naazụ aturū. Ebe ndị Israel bụ ndị náazụ aturū, ndị Ijpt lere ha anya inwe otú ụdị ụmà ahụ dika nke ndị chirị ha na mbụ nwere; ma ọ bụrụ na ewere ochichi nke obodo ahụ nyefee Ndị Israel n'aka ndị Ijpt tụtụ egwù ihe ọ gaamuputa.

Nzokwụ mbụ Fero tụtutara iji nwee nchekwube udo nke obodo ya bụ iweda ndị Israel n'ala na ime ha ndiorù. N'ọnọdu dị otú a ndị ahụ nke nwere obiutọ na inwe onweha na mbụ lụsiriolu ike ọtutu arọ, náaluru ndị gbara ha orù obodo ewusiri ike di icheiche. Ma nke a emetutaghị ha dika aturūanya ya. Ka anaemekpá ha arụ karịa otú a ka ha naamuba náetó n'onuogugu karịa.

Ahụhụ di icheiche, ọtutu ugbo, naabara onyeKraist óké urù. N'akukọ banyere nzukọ Kraist apurū ihu na NdịKraist ahụ akpagburu bụ NdịKraist nwere ọgan'iru. Ọ bughị ọgan'iru n'ihe nke anaahụ anya, ma eleghiana, maobu àkùnauba ahụ nke apurū ihu anya, kama ọgaranya n'urù di icheiche, na ngozi di icheiche nke onuahia ebighiebi. Onye dere AbùQma ahụ sirị na ọ di ya mma na ewedaworo ya n'ala; na tutu eweda ya n'ala na ya onweya kpafuworo akpafu. Nime mweda n'ala niile ọ matawo ukpuru niile nke Chineke, na ọ bụ n'ikwesị ntukwasiohi nye ndi nke Ya, ka Chineke kwenyere ka nsogbu bia (Abù Qma 119:67, 71, 75).

Akukọ ahụ banyere Ndị Israel abughị kwa nke di iche. Mweda n'ala ha nime Ijpt kpaliri ha itiku Jehova banyere nzoputa. Ọ bụrụ na ndu ha juputara n'inwe onwe na ọñu ha agaghị achoworị inwere onwe nke Ala Mkwá ahụ nke gaabụ nke aka ha n'oge nke Chineke.

Mkpagbu ahụ erughị kwa inweta ihe ahụ nke achororị bụ ime ka onuogugu nke Israel di ala, ya mere Fero nyere iwu ọzọ, nke gaebilata ike naeweta egwù nke ndi oru ahụ nwere. Ma ọ naemeso ike nke ọ naamabeghi ihe banyere

ya na mbụ. Ndinnyom Hibru naatụ egwù Chineke, ma iwu nke Chineke nke sirị egbula mmadụ bụ ihe akụnyesiri ike nime obi ha (Jenesis 9:6). Ebe ha naatụ egwù Jehova karịa mmadụ ha juru irubere iwu nke Fero isi.

Site n'atụmàatù dī ike, enyere iwu ahụ náenweghị mgbagha, nke na agaataba ụmuntakiri nwoke niile ndi Hibru mụrụ nime mmiri mgbe achoputara ha. Eleghianya Fero echewo na o naemezu ụzọ ihe abụọ site na iwu a. Mbụ, o naekpochapụ ike ndi Hibru gaenwe n'odin'iru; nke abụọ, o ji mmadụ achurụ mmiri ahụ àjà, nke ndi Ijpt naeféòfùfè dika chi. Nke a náarughịkà bụ otù ihe nke wetara mbibi ahụ ebibiri Ijpt n'ikpèazù. Chineke, Onye nọ n'Eluigwe, ka anaakpali mgbe niile ikpéikpé megide ndi ahụ, o bughị náání na ha adighi efé Ya òfùfè, kama tükwasị nke a ha naeji ụmụmmadụ náenweghịke ilurū onweha ògù náachụàjà nye arụsị ha dī ichéiche. O kpochapụrụ mba dī ichéiche n'ihī omenaala ahụ jọgburu onweya.

Ihe mgbagwoju anya dī nime okwu a, -- ma o bụ kwa ngosi putara ihè nke ọlụ aka Chineke -- bụ na iwu ahụ Fero nyere maka igbusi ụmuntakiri dubara n'izulite, nime ụlọ nke ya, imefu ego ya, na site kwa ná ntuzi aka ya, onye ahụ nke gaagbaputa Israel n'odin'iru. Onye Ode Abù Qma ahụ gosiri anyi ihe ụfọdụ n'uzọ a maka nlekota nke Chineke, n'ihī na site n'ibuli Chineke elu onye ode-abù nsọ a sirị: "N'ihī na onuma madu gēkele Gi" (Abù Qma 76:10). N'ebe a ka eziokwu nke imamma iheodide a putaziri ihè ná ngosiputa ya. Iwe na onuma nke Fero luputara náání ikpali ndi ahụ Chineke roputara inwe óké mwuta, n'ikpèazù wee weta mkwatu alaeze mpako nke Ijpt ahụ n'òzùzùòkè ya, na ibuli Chineke elu gburugburu ụwa niile (Joshua 2:9, 10).

Amurū Moses n'ezinaulọ nke Amram na Jokebed nke ebo Livai. Nne ya nwere okwukwe nime Chineke; mgbe o huru na nwa ya bụ nwatakiri maramma, o zobeere ya onwa atọ. Mgbe o náagaghị kwa ekwe omume izobe ya ozọ, o raara ya nye ná nlekota nke Chineke ahụ o huru n'anya náasopuru kwa. Nime nke ahụ o gaeburu ụzọ nwee okwukwe -- o gaabụ kwa ezi okwukwe puru iché -- nime nlekota oma nke náadighi agwagwu nke Chineke banyere ndi nke Ya. O tinyere nwatakiri ahụ n'ugbontà nke o meworo wee tinye ya n'etiti amị nke náeto n'usọ osimiri. Asopuru okwukwe ya, n'ihī na o bụ kwa n'ebe ahụ ka Chineke dugara ada Fero onye mmetun'obi ya dika ezi nne bụ ihe akpali mgbe o nuru ákwá nke ebere nwa ọhụ ahụ.

Ntuputa ahụ eji amamihe mee, nke Chineke n'Onweya kpali, ka esite n'etiti ndinnyom Hibru kpota onye nlekota, mere ka enyeghachị Moses nne ya n'arọ ndi ahụ o dī ezi ntà. O dighi ihe ozọ ma o bughị aka Chineke puru ime nke a. O putara na Moses gaabụ onye azulitere n'òfùfè nke ezi Chineke ahụ ewee zi kwa ya ụkpuru niile nke Chineke nke Eluigwe kama òfùfè arụsị nke mba ahụ náekweghiekwe. Náagbaghị agugo, nne ya gwara ya banyere ogbugbandu niile na mkwà niile nke Chineke nke agaeme ka o mezue ma emesịa, obi nwaokoro ahụ wee nabata òzízí niile ahụ mgbe o ruru oge ya inwe mkpebi nime ndu nke onweya.

Anyi guru n'akwukwo Ndi Hibru na Moses roro nkeoma mgbe echèrè ya n'iru nroro ihe nke Chineke na ihe nke ụwa. Dika Abraham, o naele anya ihe ahụ dī elu karịa ihe mmadụ maobu ụwa puru inweta. Ọchichọ ya bụ ime ihe gaato Chineke utọ na ifè Ya òfùfè ọbuná ma o wee ya itufu ibu eze, óké akunauba na nsopuru, na otutu iheuto nke ndu a. Lee ka ha si dī olenaole, mgbe ahụ na kwa ugbo a, bụ ndi náejikere ichu udi àjà ahụ!

Ma dimkpà nwoke a, bụ onye nke náatù egwù Chineke otú o dī, bụ kwa mmadụ; ma Chineke zigara ya n'ulokwukwo ijikere ya maka ọlụ ya n'odin'iru. Moses gosiputara mkpà o nwere n'ije ulokwukwo n'ihé edere banyere omume mbu ya mgbe o jere inonyere ndi ya. O chérégghị oge maobu ntuziaka nke Chineke ma o nwara imegwara mmeso ojoyo nke náekwesighi ekwesị nke otu onye oru Hibru natara site n'aka onyemkpagbu. N'onunokwobi nke enweghị ndidi ya Moses gburu onye Ijpt ahụ wee zoo ozu ya n'ájà. Ihe kpali o ji mee nke a dī mma. O maara na iké onyeorù agbụ ezighiezi, mara na iké mmadụ agbụ n'orù dī njọ wee nwee mmetu n'obi na ụzọ iyi ike mee ya ziriezi n'onodu ahụ; otú o bula ihe ahụ si dī ngwangwa, anyi naekpughe onweanyị náatogbo ndu anyi nye óké ahuhu ma o buru na anyi ewere osọ butere oge na atumàatù nke Chineke ụzọ.

Jekob weere otutu ihe n'aka nke onweya inweta ngozi nke Chineke nye ya, Jekob chorọ ya n'onweya. Ihe nke a luputara bụ na Jekob chusoro ihe ndi ahụ anaahụ anya kama mkwà niile nke ogbugbandu ahụ na ngozi niile nke imemmuo nke Chineke kwadobeere ya inwe; ma ebe o bụ na o ji ike aka ya achọ inweta ha, Chineke rapuru ya ka o luputa ha nye onweya. O dogburu onweya n'oluotutu arọ ka o nweta ihe anaahụ anya bụ nke Chineke gaenyewo yari tükwasị ná ngozi niile nke mmuo nke Eluigwe edebeere ya. Ime ososo nke Moses wetaara ya otutu arọ nke idogbu onweya n'olu, ahuhu, na nkewapu, na ihe dī ka itufu ugwu nwa mgbe n'ebe ndi ya, Israel nọ.

Anyi nwere ekele dī ukwu na anyi naéfè Chineke nwere obiebere, ihun'anya na Chineke naenwe mmetu n'obi n'ihī anyi. Guo Abù Qma 103:13-18. Anyi kwesiri inwe obi ekele nke ukwu na o buru na anyi ebute Chineke ụzọ náenweghị ndidi na nime ososo anyi, o buru na anyi erubere Ya isi O gaeji nwayo kpoghachị anyi àzù, zuo anyi n'ulokwukwo, doo anyi akanánti, zi kwa anyi ụzọ iso Ya. Guo Aisaia 40:11: Abù Qma 23:1-6; Jon 10:1-18.

AJỤJỤ DỊ ICHEICHE

1. Gịni bụ aha nna, nne, nwanne nwanyị na nwanne nwoke Moses?
2. Gịni mere eji tinye Moses n'ụgbọ Papyrus mgbe ọ bụ nwatakiri?
3. Òlee akụkụ nwanne nwanyị Moses lụrụ n'izopụ ya?
4. N'uzọ dị aña ka nwannenwayị Moses jiri amamihe dị nkọ mee ihe? Ị pụrụ isi na amamihe ahụ bụ nke ya onweya, ka ọ bụ na Chineke duziri ya?
5. Ònye kuru Moses dika nwa, òlee ohere ikuta ya dika nwa nyere ya?
6. Gịni bụ omume Moses n'ebe ebe obibi ya n'ụlọ eze na urù dị icheiche so ya dị mgbe o toruru mmadụ?
7. Òmume ime ngwangwa gịni ka Moses mere?
8. Gịni ka omume ahụ Moses mere lụpụtara n'obíeze ahụ?
9. Òlee ebe Moses jere?
10. Ka omume ngwangwa nke Moses na mgbapụ ya n'Ijpt gasiri, gịni bụ omume ndi Israel gosiri n'ebe Chineke nọ?